

Studerende fandt Silkeborgs dåbsattest

Uddannelsesgravning har dateret Silkeborg Slot

Hemmelige udgravninger på pengefabrikken, jernkloder og lokalplanen om at asfaltere Silkeborgs hjerte er ingredienser i historien om hvordan de studerende på middelalderarkæologi er endt med at kunne sætte årstal på Silkeborgs første borg.

De fik tre uger til at grave på den lille holm midt i Silkeborg ved broen over Silkeborg Langsø. Og endte med at kunne sætte datoen 1385 på Silkeborgs borg.

I 2001 var planen ellers at hele området skulle have været asfalteret og gjort til plads. Planerne blev forpurret, og det gav i juni måned plads til gravelystne studerende på uddannelsesgravning.

Selv om de skulle grave midt i slotsgården, så var der ikke lagt op til de store fund. Området var tidligere blevet omfattende udgravet i 1950'erne, og med datidens teknik blev der væltet op og ned på jordlagene. Udgravningerne var foregået i al hemmelighed, fordi området lå på Silkeborg Papirfabriks grund, som netop i de år trykte pengesedler for Nationalbanken.

Sure lædersko

Lædersko, bevaret i surt voldgravsvand, skår og mønter fra små sølvklippinge til Bally-mærker til spilleautomater er blandt de studerendes fund. De vigtigste bliver udstillet på Silkeborg Museum i 2006 som en del af Renæssanceåret.

Udgravningen afslørede også en lang række træpæle – og til alt held viste enkelte af dem sig at være eg, som kunne bruges til en dendrokronologisk datering. En egepæl med 27 årringe kunne fortælle at træet var fældet i sommeren 1385.

Jern, ikke papir

Silkeborg by er opstået netop omkring papirindustrien ved Gudenåen i midten af 1800-tallet, så hvad var ideen egentlig med en middelalderborg i et område der bestod af skov og skov og skov?

Svaret er muligvis jern.

–Vi ved at fem herreder heromkring leverede jern som afgift til kongen, og borgen er nok bygget ligesom flere andre i området for at beskytte jernproduktionen. Så det kan være jernet, der har født det første Silkeborg, forklarer lektor Jens Velle, der har ledet uddannelsesgravningen.

Graveholdet har da også tydeligt kunnet mærke den lokale interesse for byens historie, der nu skal have et nyt kapitel:

–Byen har støttet os meget. Her har været kødrande af silkeborgensere og skoleklasser i en lind strøm. Campingpladsen har givet rabat til de studerende, der sov dér, Brugsen gav champagne og vi fik afskedsfrokost i den lokale biograf.

Jens Velle vil nu sammen med Silkeborg by og museum forsøge at rejse et millionbeløb kr. til den videre udforskning af historien bag Silkeborg Slot.

slam

Underjordisk: Fra uddannelsesgravningen på Slotsholmen i Silkeborg, hvor de studerende gravede nye sider af Silkeborgs historie frem.

Pilgrimsfærd kostede øl

Hun fandt det om fredagen på anden uge – i lugtende, rådnende, vådt træværk. Og det kostede øl til hele holdet.

Et lille pilgrimssmykke fra 13-1400-tallet blev Christina Bardrums store fund på den tre uger lange uddannelsesgravning i Silkeborg.

Hun er førsteårsstuderende på middelalderarkæologi, og hun véd på forhånd at hun i løbet af sit studium nok kun får tre uger med jord på fingrene.

–Så jeg har været utrolig heldig med at få lov til at grave sådan en sjældenhed op af jorden.

Læreren havde på forhånd annonceret at alle fund fra før 1536 udløste øl, og dem gav han med glæde.

–Smykket har man båret som et tegn på at man har været på pilgrimsfærd, så nu er jeg spændt på om vi kan finde ud af hvor den hører til, fortæller Christina Bardrum, der nu skal bruge tredje semester på at efterbehandle fundene fra Silkeborg – og som helt sikkert gerne vil have lavet en kopi af sit smykkefund.

slam

Christina Bardrum i graveholdets skuroogn med pilgrimssmykket, som hun havde fundet få dage forinden.

Efterlyser mere gravetid

I telt for at få grave-erfaring

De studerende på graveholdet i Silkeborg har ligget i telt i tre uger på Silkeborg Søcamping for at få så meget gravetid som muligt. Det århusianske nattelev blev gladelig ofret til fordel for regnvåde weekender i graverenderne.

–Det er svært at få lov til at komme ud at grave mere end de tre uger, som er lagt ind i uddannelsen. Og tre uger er altså ikke nok til at lære at lede en udgravning, mener Christina Bardrum.

Det giver studieleder Jan Kock hende ret i, men han påpeger også, at det heller ikke er meningen med uddannelsesgravningen.

–Det er en første indføring i de grundlæggende metoder, men hvis man stiler efter at blive gravende arkæolog, som er

én blandt flere erhvervsmuligheder for arkæologer, så skal man tage imod det gravearbejde, som museerne kan tilbyde.

–Det forlænger ganske vist studietiden, men man opnår en yderst relevant kompetence, forklarer Jan Kock.

For få udgravninger

De studerendes forening, SIDA H (Skeen I Den Anden Hånd), genkender problemet.

Den forsøger at formidle gravearbejde for museerne til studerende, men der er for lidt at formidle.

–De fleste af museernes udgravninger er nødudgravninger, når der skal anlægges nye motorveje og bygninger, ikke forskningsudgravninger, og det fortæller jo at museerne for tiden kun har råd til at foretage det mest nødvendige, forklarer Mogens Skaaning Høegsberg fra SIDA Hs jobformidling.

–Resultatet er at der ganske enkelt er for få udgravninger. Så vi kan heller ikke løse problemet fx gennem praktikordninger.

SIDA H kan, på linje med andre arkæologiske foreninger, ikke anbefale at arbejde uden løn.

–Så skal man jo bruge sin SU i stedet for, man melder fra til eksamen, og så får man problemer i den anden ende, siger Mogens Skaaning, der også er studievejleder på faget.

Overvejer praktik

–Vi overvejer at indføre en praktikordning på sidste del af uddannelsen på højere niveau med forskningsudgravninger, fortæller lektor Hans Krongaard Kristensen.

–Men det er dyrt at lave forskningsudgravninger. Både at være ude i felten, og efterbehandlingen med bestemmelser og konservering kan tage årevis, og det skal vi jo så betale os fra.

slam

SIDA Hs netsted:

www.hum.au.dk/midark/studieliv/sidah/sidah.htm

